

Valtuustoaloite: auraus- ja hiekoitusavustusta yli 80-vuotiaille siikalatvasille

Kunnanhallitus 23.12.2024 § 343

Ilmari Ojakoski on tehnyt valtuustoaloitteen koskien auraus- ja hiekoitusavustusta yli 80-vuotiaille siikalatvasille. Aloite on saapunut 9.12.2024.

Hallintosäännön 117 §:n mukaan valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Kunnanhallituksen on 4 kk:n kuluessa aloitteen jättämisestä tehtävä päätösesitys valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista sekä samalla ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin aloitteen johdosta on ryhdytty.

Valmistelijan päätösehdotus

(hall. joht.)

Kunnanhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen edelleen teknisiin palveluihin valmisteltavaksi 17.3.2025 mennessä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Pekka Iivari

Päätösehdotus

Valmistelijan päätösehdotuksen mukaan.

Päätös

Päätösehdotuksen mukaisesti.

Tekninen lautakunta 04.02.2025 § 6

Siikalatvan kunnanhallitus on kokouksessaan 23.12.2024 § 343 lähettänyt teknisiin palveluihin valmisteltavaksi Ilmari Ojakosken 9.12.2024 tekemän valtuustoaloitteen.

Valtuustoaloitteessa pyydetään, että Siikalatvan kunta avustaisi yli 80-vuotiaita kotiteiden aurauksissa ja hiekoituksessa tulevan talvikuukauden ajan. Valtuustoaloitteessa esitetään, että aurauspalvelun omavastuuosuus olisi minimaalinen. Valtuustoaloitetta perustellaan sillä, että vanhus voisi asua turvallisessa ympäristössä mahdollisimman pitkään kotona ja pysyisi henkisesti ja fyysisesti toimintakykyisenä, eikä tarvitsisi siirtyä laitoshoitoon. Valtuustoaloitteen perusteluissa tuodaan esiin, että lumityöt runsaan lumentulon vuoksi ovat vanhuksille ylivoimainen haaste heikentyneen terveyden tilan ja liikuntakyvyn vuoksi.

Talvikunnossapitokäytännöt Siikalatvalla

Siikalatvan kunta avustaa yksityisteiden aurauksessa ja lisäksi kunta on ottanut joitakin kunnan alueelle olevia yksityisteitä hoitaakseen

erillisellä sopimuksella. Siikalatvan kunnalla ei ole käytössä avustusmuotoa yksityisten ihmisten tie-/piha-alueiden hoitamiseen. Yksityistieavustusten ja yksityisteiden hoidon osalta on varattu määrärahat vuoden 2025 talousarvioon.

Kustannustaso

Tekniset palvelut on tehnyt alustavan selvityksen valtuustoaloitteessa esitetyn avustusmuodon kustannusvaikutuksista.

Siikalatvan kunnan alueella asuu paikkatiedon perusteella kotona noin 400 yli 80-vuotiasta asukasta. Omakotitalossa ja/tai yhdessä asuvien tarkkaa lukumäärää ei tilastoista saada. Asukkaat asuvat eri puolilla kuntaa painottuen kuitenkin 4 taajaman alueelle. Yksittäisen auraus-/ hiekoituskerran kustannuksiin vaikuttavat kohteen sijainti ja kohteessa suoritettava työmäärä.

Tekniset palvelut on laatinut arvion valtuustoaloitteen mukaisen avustuksen kustannusvaikutuksista.

- Auraus-/hiekoituskerta keskimäärin noin 15 €/kpl.
- Auraus-/hiekoituskertoja talvikaudessa on keskimäärin noin 20 kpl/kohde.

Edellä esitettyihin muuttujiin perustuen avustuksen kustannusvaikutusarvio on noin 300 €/kohde/talvikausi.

Kokonaiskustannuksen määrittäminen on mahdotonta, ennen kuin tiedetään avustettavien kohteiden määrä ja niiden tarkat kohdekohtaiset kustannukset.

Asiaan liittyvää lainsäädäntöä sekä toimivalta päätöksenteossa

Lain mukaan kadun (ei yksityistien, ei maantien) kunnossapito kuuluu kunnalle, mutta tontinomistaja tai tontin vuokralainen vastaa tontille johtavan kulkutien kunnossapidosta ja siihen liittyen tonttiliittymän kohdalle auratun lumen ja jään poistamisesta sekä ojarummun avoinna pitämisestä. Pihatien ja tonttiliittymien talvikunnossapito ja aurauslumien poisto on määritelty ns. kunnossapitolaissa (Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta). Samaisen lain mukaan myös tontin kohdalla olevan jalkakäytävän talvikunnossapito kuuluu tontin omistajalle. Liittymien aukaisu ja pihatien/-alueen kunnossapito kuuluu lain mukaan kiinteistön omistajalle. (Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31.8.1978/669)

Siikalatvan kunnan hallintosäännön mukaan tekninen lautakunta päättää katujen ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetussa laissa tarkoitettujen tontin omistajalle kuuluvien tehtävien ottamisesta kunnan suoritettavaksi taksan mukaista korvausta vastaan.

Yhteenveto

Valtuustoaloitteessa esitetystä avustuksesta avustusperuste määräytyisi mm. henkilön iän ja terveyden perusteella. Siikalatvan

kunnan hallintosäännön mukaan tekninen lautakunta ei päättä sosiaalisin perustein myönnettävistä avustuksista. Palvelun rajaaminen iän perusteella vain yli 80 vuotta täyttäneisiin ei ota huomioon sitä, että ikäryhmät ovat heterogeenisiä ja myös muun ikäisellä väestöllä voi olla toimintakyvyn alenemaa tai muuta syytä, jonka perusteella vastaava palvelu olisi perusteltu

Asian käsittelyssä ja mahdollisessa toimeenpanossa olisi otettava huomioon itse työsuoritukseen (auraukseen ja työjärjestykseen) liittyvien seikkojen lisäksi myös, miten ja mikä palvelualue hallinnoi mm. palvelun piiriin hakeutumisen perusteiden laadintaa, hakeutumisen hallinnointia sekä avustuksen käytännön toteutusta. Tekniset palvelut ei pysty arvioimaan täsmällisesti paljonko avustusjärjestelmän hallinnointi vaatisi resursseja ennen kuin palvelun laajuus tiedetään.

Esittelijä	Tekninen johtaja Perttu Haapalahti
Päätösehdotus	Sosiaalisin perustein myönnettävien avustusten myöntäminen ei kuulu teknisen lautakunnan vastuualueelle. Tekninen lautakunta siirtää valtuustoaloitteen avustuspäätöksen, sen perusteiden määrittämisen ja mahdollisen lisämäärärahapäätöksen vuoden 2025 talousarvioon kunnanhallituksen ratkaistavaksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kunnanhallitus 10.02.2025 § 35

Esittelijä	Kunnanjohtaja Pekka Iivari
Päätösehdotus	Keskustelun päätteeksi esittelijä antoi päätösehdotuksen: Asia palautetaan tekniseen lautakuntaan jatkovalmisteluun. Jatkovalmistelussa selvitetään seuraavat asiat: 1. vastaavan toimintamallin toimivuus alueella, 2. sosiaalisen perusteen saatavuus, siihen liittyvä lausunto tai hakemus toimintamalliin sisällytettäväksi ja 3. mahdollisuus toteuttaa kyseinen palvelu kokeiluna talvikaudella 2025-2026, jonka jälkeen selvitetään saadut kokemukset. Em. seikkojen lisäksi tulee arvioida toimintamallin vuosittainen kokonaiskustannus ja palvelun käyttäjän omavastuuosuus.
Päätös	Päätösehdotuksen mukaisesti.

Päätöksenteon jälkeen kokouksessa pidettiin tauko klo 17.35-17.41.

Tekninen lautakunta 20.03.2025 § 17
71/00.02.01/2022

Kunnanhallitus on pyytänyt teknistä lautakuntaa jatkovalmisteluna selvittämään tarkempia tietoja vastaavasta toimintamallista muissa kunnissa, sosiaalisen perusteen saatavuus sekä siihen liittyvä lausunto tai hakemus toimintamalliin sisällytettäväksi ja mahdollisuus toteuttaa kyseinen palvelu kokeiluna talvikaudella 2025-2026, jonka jälkeen selvitetään saadut kokemukset.

Selvityksessä on käyty läpi 6 kunnan toteutusmallit vastaavissa palveluissa. Kunnissa on ollut selvityksen mukaan pääsääntöisesti käytössä järjestelmä, jossa asukas itse hankkii aurauksen. Avustus suoritetaan hakemuksesta joko tositteita vastaan tai pelkästään hakemuksen perusteella. Avustussumma vaihtelee kunnittain 70-200 €/avustettava kohde/vuosi. Avustuksen piirissä olevien vähimmäisikä on rajattu 65-80 vuotiaisiin. Osassa kunnissa avustusta voidaan maksaa vaikka kiinteistöllä asuisi asetettua ikärajaa nuorempia asukkaita. Tällöin on toimitettava hakemuksen yhteydessä lääkärintodistus kaikkien kiinteistöllä asuvien henkilöiden osalta. Edellytyksenä on yleensä, että osoitteessa ei asu ikärajaa nuorempia asukkaita.

Mikäli avustusmalliin halutaan sisällyttää ikärajaa nuoremmat henkilöt, esim. toimintakyvyn alenemisen perusteella, tulisi tästä olla sosiaalitoimelta (POHDE) lausunto. Aloitteessa ei mainittu muuta ryhmää, kuin 80 vuotta täyttäneet.

Toimintamallin vuosittaisten kokonaiskustannuksen arviointi on haastavaa, koska ei ole tiedossa avustettavien kohteiden määrää. Avustussumman ollessa esimerkiksi 150 €/kohde/vuosi ja avustettavien kohteiden määrän ollessa 200 - 400 kpl, vuosittainen kokonaiskustannus on 30 000 - 60 000 €/vuosi. Palvelun käyttäjän omavastuuosuudeksi tässä mallissa jää toteutuneiden kustannusten ja avustussumman erotus. Avustuksen suuruutta määritettäessä on huomioitava kohteiden erilaiset ominaisuudet mm. pihatien pituus, aurattavan pihan laajuus ja kohteen sijainti. Avustuksen suuruutta määriteltäessä tulee myös huomioida, että avustus on saajalleen veronalaista tuloa.

Esittelijä

Tekninen johtaja Perttu Haapalahti

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta;

1. Ehdottaa mielipiteenään mallia, jossa asukas itse hankkii auraajan ja kiinteä kerta-avustus maksetaan hakemuksen perusteella ilman tositteita. Avustus tulee määritellä tarpeeksi suureksi, jotta se veroseuraamusten lisäksi kattaa mahdollisen pitkän pihatien ja pihan auraamisen.
2. Koska kyseisten sosiaalisten/terveydellisten perusteiden perusteella myönnettävien avustusten myöntäminen ei kuulu teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan (tekninen lautakunta myöntää yksityistie- ja kuntalain mukaiset yksityisteiden kunnossapitoavustukset), siirtää avustussumman määrän, avustuksen ehtojen, palvelun kokeilusta talvikaudelle 2025-2026 päättämisen ja toimeenpanon sekä määrärahan varaamisen talousarvioon kunnanhallitukselle ja sen alaiselle henkilöstöorganisaatiolle.

3. Katsoo, että kunnanhallitukselle tehdyn jatkoselvityksen jälkeen aloite on lautakunnan osalta loppuun käsitelty.

Päätös

Lautakunta palautti asian jatkovalmisteluun. Jatkovalmistelussa täsmennetään vastauksia kunnanhallituksen kysymyksiin.